

Ignorància

El diumenge vaig fer acte de presència a la famosa Assemblea de Burgos, Passats, uns dies, vora l'Atlàntic, a la vella i riallera capital de Portugal amb un cel, un sol i una temperatura primaverals, les delícies del viure han apaivagat els meus apassionaments de l'hora en que sentia blasmar implacablement, injustament i barroerament no sols els nostres drets i la nostra voluntat sinó burlar-se del nostre desig de cordialitat, del nostre afany de col·laborar a la llibertat de tots els pobles hispànics.

Més serè ara que aquest cel blau transparent i vellutat, que és la nostra joia del viure d'avui i més reposat que aquesta mar tranquil·la, que sembla amb el seu suau bresolar d'onades temoregues, contar amorettes a l'arena xopa de sol de la platja mandrosa i quieta, vull donar-vos, amics i lectors de FOMENT, les meves impressions d'aquella diada tan inflada pels diaris de les dretes i catalanòfobs estil "A B C".

No esmento les migrades adhesions d'Ajuntaments i de Diputacions que no arribaven, plegats, a una quarantena, ni les representacions de Círcols Mercantils, Cambres de propietat de ciutats de tercer o quart ordre ni comento la ridícula importància que el President de la Diputació de Burgos donava a l'adhesió de la "Casa de España" de Barcelona, que tots sabem els pocs que són i el que eren durant la Dictadura.

El primer que vull fer constar, és l'ambient dretista que dominava dins l'Assemblea. En l'acte popular del diumenge només s'hi veien agraris. El poble no hi era pas representat. Molts dels delegats eren republicans del 14 d'abril ençà, antigues colles de cacics dels vells partits monàrquics.

Uns pocs republicans, els representants d'Avila i de Ciudad Real que representaven conclusions pròpies, molt distintes de les que aprobaren els agraris de les altes províncies representades, hagueren de dir que l'Estatut de Catalunya, calia discutir-lo en un ambient de cordialitat i dins un pla francament republicà.

Un altre fet és les divergències

que sorgiren en redactar-se les conclusions i debats de fortes desavinences i debats molt durs, fins al punt de no poder-se arribar al final de l'acte públic amb unes soles conclusions, sinó que se n'hagueren de llegir dues de diferents i declarar el president, que eren solament unes conedusions per servir de guia, puix que el treball definitiu calia fer-lo encara.

Malgrat tot el que pugui dir l'"A B C", l'Assemblea del diumenge fou molt freda. La majoria, apàtica i els més decidits desmaiats davant la desunió dels delegats. El president hagué de demanar per dues vegades si s'aprobaven les conclusions presentades i sols encalegà que a la segona es sentissin tres o quatre sis en mig del silenci de tots els altres delegats i una veu que deia: "presentadas, sí; aprobadas, no".

Els únics que sortirem contents de l'Assemblea fórem Due Salvat de "El Diluvio" i jo; els altres s'escaparen ràpidament cap a llurs cases. En cinc minuts de comentaris amb els avilesos i els de Ciudad Real, un jove burgalenc em deia decidit: "Con otra Asamblea como ésta, yo seré más catalanista que ustedes".

Per damunt de tot vaig constatar una esfereïdora ignorància del nostre problema en tots els oradors que parlaren i en la redacció de les conclusions. El President senyor García Lozano, que ho és també de la Diputació de Burgos, l'organitzadora d'aquesta magna Assemblea espanyolista, afirmava en el seu discurs, que els catalans ja no podíem parlar de "incomprensión", perquè ells estudiaven el problema. Tenia i té raó; no hem de parlar d'incomprensión. Incomprensión és una manca fisiològica o biològica o anímica, que no és imputable a l'individu. No és incomprensión; és ignorància i pitjor encara, és una ignorància petulant. Convoquen assemblees, nomenen comitès, celebren sessions, redacten conclusions i cap d'ells no ha arribat a entendre, no solament ni un borrall de les nostres coses, dels nostres problemes, sinó que cap d'ells no ha entès res de l'Estatut. Tots els oradors demostraren una manca de

Obsessió

Per als que tenim tan arrelat el vici d'ésser llegidors, la lectura és desordenada: crítiques periodístiques, aparadors de llibreria, converses, i per damunt de tot, el manantial d'incitacions que conté la lectura mateixa—orientada la selecció segons l'estat d'ànim—fan a cadascú testimoni únic d'una relació existent entre coses, que a ningú més no es presentarà ocasió de contemplar juntes.

D'una temporada ençà, arreu sentia consells per l'apartament del tema obsessionant: la política d'actualitat.

Valery, per decepció. Varis dels nostres escriptors, per a profundir l'esperança en aquesta hora de renovació—si s'encerta en donar-li màxima amplitud en lloc d'empetir-la—, hi insistien.

Vaig anyorar, dones, la serenitat, la polidesa de Plató... però en llegir:

"... per la seva part, els sacrificadors i adivins assetjant les cases dels ries, els persuadeixen de què si ells o els seus avantpassats han comès alguna falta, pot ésser expiada amb sacrificis i bruixeries, amb festes i jocs, en virtut del poder que els déus els han conferit. Si hom té un enemic al qual es vol fer mal, sigui home de bé o malvat—que això no importa—a poc preu pot fer-se-li mal: sacrificadors i adivins posseeixen certs secrets per

fer-se amos del poder dels Déus i disposar d'ell a son arbitri."

I confirmen tot això amb l'autoritat dels poetes. Per a provar fins a quin punt és fàcil d'ésser dolent: "Es camina a gust pel camí del vici;

Es un corriol tot seguit; es troba prop cada u de nosaltres;

Pel contrari els déus han posat per davant la virtut les suors, i el camí que hi fa cap, és llarg i abrupte."

I si volen demostrar que és cosa fàcil aplacar als déus, adueixen aquests versos d'Homer:

"Els propis déus es deixen ablanir amb sacrificis i afalagadores pregàries
[ries
I quant se'ls ha ofès,
Se'ls apaivaba amb libacions i víctimes.]"

En quant als rites i als sacrificis fan creure no tan sols als particulars, sinó a ciutats senceres que per mitjà de víctimes i de jocs poden expiar-se les culpes dels vius i dels morts; en diuen *Teletes* dels sacrificis instituïts per a lliurar-nos dels mals de l'altra vida i pretenen que els que no tenen cura d'oferir sacrificis deuen esperar els majors turments de l'infern...

... oblidant el meu ferm propòsit, he escrit al marge del llibre, aquesta nota: "article 26 de la Constitució."
HERMIP

preparació absoluta per tractar aquests afers tan delicats de la convivència dels pobles i ignoraven fins les coses més clares, més senzilles i més vidents del nostre problema com a poble de terres hispàniques. Els mateixos delegats d'Avila i Ciudad Real ho confessaven amargats i em deien: "Aquí a lo que se va es a hacer el caldo gordo a Maura y esta asamblea no tiene otra finalidad".

Aquests amics republicans tenien raó i l'Assemblea i la campanya contra l'Estatut han nascut mortes. Els mateixos organitzadors es convenceren que els calia estudiar molt per poder combatre'ns eficaçment i en l'ànim llur, hi pesava ja

el sentiment de la seva impotència davant la nostra preparació, quan el president deia: "Nosotros, si el Estatuto se aprueba, nos resignaremos al voto de las Cortes, pero tendremos el consuelo de haber luchado con tesón".

No vull fer-vos botre amics, reproduint algunes expressions i desfogaments d'uns quants cavernícoles enfadats, no val la pena perquè si tots els contraris de l'Estatut fossin de l'alçària i de la capacitat dels d'aquesta Assemblea, fóra cosa de fer-lo aprobar com a una mida de salut pública.

J. RIERA I PUNTÍ

Lisboa, 19-1-1932.